

brochures schijnt te
van de beide naturen
leptepunt thans we

in Prof. Vollenhoven
inen de V.U., zij
n. Hoe ver het gau
uit zijn laatste par
st ernstige van" de
kende kopjes aanp

rbroken.

derd.
zonden.

Kersten en andere
loof dat niet. En
dat de schrijver me
er hij een dergelij
k ook op deze zaak
K. S.

Hepp.

a bewogen, ontroen
van Prof. Hepp op
n en Dooyeweerd
er mee. Ze probeer
aanval noodig wa
ij ondernomen we
thare, samensprek
odzakelijk werd. In
verstairen kring
daarmee alle „erger
genomen. Hoe lange
gen nadenkt, des
t Prof. Hepps zweeg
nden.

dezen zich naar Prof.
ti Waarheden, sijn
rk beleden, zelfs
n aanvaard, zouden
lijdenisschriften we
ten door deze heere
geestelijken dood, de
menschenleven wor
voor in hun systeem
gelijkschakeling", d
evens, welke ze nie
van eigen gedachte
den met het Woord
en deze mannen in
lijdenis leert ontren
an Christus. (p. 61.)
er in den mensche
ar de Heilige Gees
p. 31.)

rnietigend. Zou er
ijke ontzettende aan
meerde tegen mede

len bevelvoerende

1 het karakter van
omschrijven op d
aar een koning zij
et in den zin, die
rijk is een rijk de
chap zonder poli
en alleen met god
zij zijn dan o
d zijn. Pilatus we
t zijn cynische op
constateert hij al
el van religie! Ma
el daarmee nu toe
er niet thuis."

van Zijn kant e
er de quaestie goe
de verkeerde be
weersproken. O
Vaders gedaan
lood.

verhoor met
: 38.

rechthuis en ma
n het verhoor be
ij in dezen mensc
door Zijn volk te
proces op een do
spreken der Jode
bevonden" plaats
ring: „Ik vind ge

herpt. Luc. 23:
n al heel vlug g
et hopeloos is. Z
n maar zegt: „I
aar niet: „In He
eten hun aanklact

Juist omdat deze aanklachten zoo angstig fel zijn, doemen van alle kanten raadselen op, die niet op te lossen zijn voor hen, die meelevende toeschouwers van dit droevig gebeuren werden.

Daar is vooreerst dit, dat de allereerste publieke bekendmaking van Prof. Hepps bezwaren tegen zijn collega's geschiedde in... de Generale Synode der Geref. Kerken in Nederland!

Hoewel Prof. Hepp en de beide andere professoren van één en dezelfde kerk lid zijn, viel de eerste openbare klacht in de hoogste kerkelijke vergadering. Nooit had Prof. Hepp voordien zich over deze kwesties en personen publiek geuit.

Maar er is meer. Wie ook maar een beetje op de hoogte is, weet, dat Prof. Hepp al de afschuwelijke leeringen, die hij bij den in deze dingen meest op den voorgrond tredende van het drietal, dus bij Prof. Vollenhoven, heeft gevonden, ontdekte in diens werk: „Het Calvinisme en de Reformatie der Wijsbegeerte". Prof. Hepp citeert dat boek op de volgende pagina's van zijn brochure: p. 13 (1e en 2e citaat); p. 15 (3e citaat); p. 17 (1e citaat); p. 23 (2e citaat); p. 24 (2e citaat); p. 30 (2e citaat); p. 33; p. 34; p. 50; p. 60; p. 64. Maar nu is het wonderlijke, dat dit boek reeds in het voorjaar van 1933 is verschenen. Waarom werd nu zo lang gewacht met het aan de kaak stellen der afwijkingen? Of anders — waarom werd dat juist nu gedaan? De brochure van den heer Janse, waaruit Prof. Hepp ook veel citeert, is ook reeds bijna twee jaar oud!

'Is verder algemeen bekend, dat Prof. Hepp een mede-klager en -aanklager heeft in Prof. H. H. Kuyper. Prof. Kuyper verwees zelfs reeds vóór de verschijning naar de bewuste brochure ter motiveering en fundeering van zijn in „De Heraut" gepubliceerde aanklachten. Zelfs achtte hij, ook met het oog op deze ketterijen, den toestand ernstiger dan die in het jaar 1926. Maar wat is nu het raadselachtige? Dit. Niet lang na de verschijning van het bovengenoemde boek van Prof. Vollenhoven heeft Prof. Kuyper een artikel van bijna twee kolommen daaraan gewijd. Zie „De Heraut" van 18 Febr. 1934; No. 2926. Uit dat artikel citeer ik het volgende:

„Onze hoogleraar in de filosofie Dr D. H. Th. Vollenhoven, heeft een verdienstelijk werk gedaan door hetgeen hij in voordrachten en artikelen in de pers over de betekenis van het Calvinisme voor de Wijsbegeerte had gezegd of geschreven, thans meer uitgewerkt en geordend in boekvorm uit te geven"...

Het verblijdde Prof. Kuyper toen, dat Prof. Vollenhoven

„den moed (had) om voor de jongere generatie der Calvinisten de betekenis van het Calvinisme voor de reformatie der wijsbegeerte in het licht te stellen. Indien het genoeg is naar hoge dingen te streven, zooals een Latijnsch spreekwoord zegt, dan zou reeds daarom deze poging met waardeering moeten worden vermeld. Maar er is meer dan dit tot lof van dezen arbeid te zeggen. Al zal ik, gedachtig aan het: schoenmaker houd u bij uw leest, me niet veroorloven een critische beoordeeling van deze filosofische studie te geven, toch mag ik wel tot aanbeveling van dit studiewerk aan onze lezers er op wijzen, hoe beslist Prof. Vollenhoven in het eerste systematische deel de Schriftuurlijke en de on-Schriftuurlijke wijsbegeerte wat haar grondmotieven betreft tegenover elkander stelt en de autoriteit

nu maar eens praeciseeren. Het kan dan zijn, dat er toch nog schuld aanwijsbaar is. Nu, dan zullen zij den stadhouder wel eens goed inlichten. En zij verscherpen hun aanklacht, dat Jezus staatsgevaarlijk is. Allereerst verzwaren zij de beschuldiging van het „verkeeren des volks". Dat wordt nu: „beroeren of ophietsen des volks". Voorts spraken zij in het begin alleen maar over de politieke eenheid van Israël (ethnos); nu beweren zij, dat de religieuze volksgemeenschap (laos) in den ban van Jezus gekomen is. En eindelijk komen zij met de bewering, dat Jezus met Zijn actie begonnen is te Galilea en daarmee voortgegaan is tot hier in Jeruzalem toe. Dat is daarom een verscherping van hun aanklacht, omdat Galilea steeds haarden van opstand heeft gehad.

VI. Eerste deel dezer aanklacht onderzocht door Herodes. Luc. 3:6-12.

Pilatus grijpt de gelegenheid aan om zich van het proces af te maken, als hij hoort dat Jezus van Galilea is. En terstond laat hij het eerste deel van de verscherpte aanklacht onderzoeken door den man die voor de rust in Galilea verantwoordelijk is, Herodes. In alle opzichten is dat van voordeel, ook voor de goede verstandhouding met Herodes, die tot nu toe allesbehalve goed was. En zoo komt de Heiland voor Herodes.

Dat deze Herodes aanleiding heeft om als rechter dit deel der aanklacht te onderzoeken, blijkt uit de mededeeling van Mattheüs (22:16), hoe het juist de Herodianen waren, die Jezus de strikvraag stelden van de schattingbetaling aan den keizer. Herodes had er dus belang bij gehad om dezen Nazarener kwijt te raken. Vandaar ook zijn poging om Jezus bang te maken. (Luc. 13:31-33).

Herodes vindt ook niets in Jezus, dat Hem des doods schuldig maakt. Alleen maar, hij hooit den Heiland in Zijn koningsheerlijkheid. Want hij heeft er wel van gehoord, hoe men juist in zijn gebied getracht heeft, Jezus koning te maken en dus tot leider van den messiaanschen opstand. (Joh.

van God en Zijn openbaring handhaaft." (Spatiëring van mij, C. V.)

Deze uitspraak is daarom zoo merkwaardig omdat alle citaten van Prof. Vollenhoven, door Prof. Hepp aangehaald en afgewezen juist uit dat eerste systematische deel van Prof. Vollenhovens boek zijn gekozen!

Prof. Kuyper blijkt nauwkeurig te hebben gelezen wat Prof. Vollenhoven schreef — hoe zou men anders van hem kunnen verwachten! Hij heeft ook een tweetal bezwaren tegen dat systematische deel (n.l. over de wet als grens tusschen God en kosmos en over Prof. V's beweren, dat volgens Calvin en het Calvinisme de overheid geen souverain gezag bezit), maar van alles wat Prof. Hepp noemt, rept Prof. Kuyper in 1934 ook niet met één woord. Zijn bespreking beëindigt hij met deze woorden:

„Met deze enkele opmerkingen (!), die zeker geen onvriendelijke critiek (!) bedoelen, moge ik volstaan. Ze doen ook niets te kort aan de waardeering, die ik heb voor dezen van zoo veel ernstige studie getuigenden arbeid van mijn hooggeschatten ambtgenoot."

Moet niet ieder, die dit leest, het raadsel overvallen en benauwen, hoe wat in 1934 zoo werd geprezen, thans zoo vernietigend wordt afgemaakt?

We gaan verder. Nog een andere uitvoerige bespreking heeft Prof. Vollenhovens boek uitgelokt. En wel van niemand minder dan van Prof. Ridderbos. In een met zijn vollen naam ondertekend hoofdartikel van „De Standaard", d.d. 3 October 1933, lezen we het volgende:

„Wat Prof. Vollenhoven hier biedt, is metterdaad een belangrijk onderdeel van een heldhaftig streven om tot een Schriftuurlijke (en dat beteekent voor den auteur; Calvinistische) filosofie te komen. Inzonderheid tweemaal doet hierbij weldadig aan. Enerzijds de groote beslislust, waarmee de auteur de gedachten der Heilige Schrift ook op het terrein der wijsbegeerte als normatief laat gelden; men kan ook zeggen: de vrome zin, waarmee hij eerbiedig luistert naar wat God in Zijn heilig Woord ook tot den wijsgeer spreekt. (Spatiëring van onderget.). En anderzijds de — door een niet geringe denkracht begeleide — geestdrift, waarmee de auteur, van deze Schriftuurlijke beginselen uit, én een eigen systeem tracht op te bouwen én de geschiedenis der wijsbegeerte in het rechte licht zoekt te plaatsen."

Prof. Ridderbos wijst er op, dat het vanzelfsprekend Prof. Vollenhoven zal verheugen als critische beschouwing van wat hij vond zal volgen. Zoo zal immers door gezamenlijk zoeken het inzicht worden verhelderd. Het slot van de bespreking is als volgt:

„Hoe nu echter het resultaat van dergelijke — hetzij dan vroeger of later — stellig nog te wachten critische besprekingen ook moge zijn, wij houden ons overtuigd, dat de verschijning van dit werk tenslotte zal blijken, voor de ontwikkeling van de Gereformeerde of Calvinistische gedachte van eminente betekenis te zijn geweest. Wie met zulk een diepen ernst als hier geschiedt, werkt om niet te blijven staan bij hetgeen onder ons op dit gebied min of meer traditie is geworden, maar om, met een open oog voor de werkelijkheid, en ook in aansluiting aan de gedachtenwereld van onzen eigen tijd een wijsgeerig stelsel op te bouwen, dat uitgaat van de in de Heilige Schrift neergelegde beginselen, diens arbeid is niet vergeefs, maar zal ongetwijfeld rijke vruchten

6:15). Hij dient dus dezen Jezus van Nazareth een lichte berisping toe; met zijn schamperen spot te kennen gevende: „Koning had hij kunnen worden; als koning zal ik hem honen. Openlijk heeft hij gefaald, openlijk moet hij nu gegisp".

VII. Tweede deel dezer aanklacht door Pilatus onderzocht: Luc. 23:13-15.

Pilatus heeft nu nog alleen maar te onderzoeken de beschuldiging in hoeverre Jezus zich schuldig gemaakt had aan rebellie in Judea en Jeruzalem. Nu, dan is er inderdaad te wijzen op de Koninklijke intocht van Jezus op Palmzondag! (Luc. 19 vs 29-38). En de farizeën hebben Hem nog gewaarschuwd om niet te hooge verwachtingen bij de discipelen en het volk wakker te roepen. (Luc. 19:39). Maar de Nazarener had, niets willen doen om de spanning te verminderen. (Luc. 19:40).

Inderdaad. Jezus had niet alles gedaan om de huldiging des volks als Messiaansche koning te voorkomen. En Hij had niet voldaan aan het verlangen der farizeën om deze huldiging tegen te gaan. En zoo kon Pilatus feiten constateeren, die op zijn minst genomen bedenkelijk zijn!

VIII. Het vonnis aan het einde van het eerste proces. Luc. 23:16.

En zoo komt de stadhouder er toe om de aanklacht der Joden af te wijzen. Deze begeerden den dood van Jezus op grond van Zijn optreden. Maar, zegt nu Pilatus, daartoe is geen reden. Hij heeft niets gedaan, dat des doods waardig is. M.a.w. alleen aan een licht vergrijp staat de Nazarener schuldig! Hij heeft niet alle moeilijkheden willen voorkomen. En daarom zal ik Hem kastijden en vervolgens loslaten. Ziehier dan het vonnis. Wij willen ons onthouden van beoordeeling van de gegrondheid van dit vonnis.

dragen, ook dan wanneer later zou blijken, dat veel van wat men meende aldus te hebben gevonden, nog correctie en schifting behoefde. Een werk als het hier gebodene is dan ook met vreugde te begroeten, omdat het op zijn wijze krachtig medewerkt om het Calvinistische denken te verhelderen, te zuiveren en principieel te fundeeren."

Hoe totaal anders klinkt dit dan wat we van Prof. Hepp te hooren krijgen! En toch het gaat over precies hetzelfde geschrift van precies denzelfden man.

En nog meer moet worden genoemd. We hoorden Prof. Schilder spreken van den „bloedigen ernst", dien Prof. Vollenhoven maakt met de grondgedachten der Vrije Universiteit. We lazen de bezonken bespreking van Prof. Dooyeweerts groote werk, geschreven door Dr Berkouwer in „De Standaard". We weten van een vereniging, die de wijsbegeerte beoefent in den geest van en uitgaande van de grondgedachten van de Proff. Vollenhoven en Dooyeweerd — en van die vereniging is Prof. Dr K. Dijk o.a. bestuurslid en enkele honderden vooraanstaanden in onzen kring steunen dat streven...

Zie, als we deze dingen overwegen, dan — en ik weet, dat ik uitspreek wat in veler harten leeft — dan weten wij geen weg met de brochure van Prof. Hepp. Dan verstaan we de — ondanks den fluweel-zachten toon — toch zoo striemende felheid daarvan niet. Dan pijnigen we ons af met de vraag of zoo de samenwerking onzer professoren moet zijn. Dan vragen we of zoo de wondermoete idee der Vrije Universiteit moet worden verworpt. Wij willen zoo zielsgraag naar onze professoren luisteren — we grijpen zoo gretig hun publicaties, die ons nieuwe schoonheden in Gods groote daden en wonderlijke woorden zullen ontdekken. In gemeenschap met heel ons volk stuwen we hen en hun arbeid op in onze gebieden. De nood der tijden is zoo groot...

Neen, we verstaan dan die brochure niet — we gelooven haar niet — we schuiven haar maar liever weg — we blijven uitzien naar bouwende, fundamentele critiek van grooten stijl — en we denken het liefst aan een afschuwelijk misverstand.

H.

C. V.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan
Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

„In of van het Verbond".

IV.

Ik ga door met mijn aanmerkingen op het besproken schrijven.

De schrijver zegt:

4e. „Het resultaat van het zelfonderzoek ziet u m.i. verkeerd. Het gaat er om na te gaan of er leven des Heiligen Geestes in ons hart aanwezig is, of wij kennen het leven van Jacob, dan wel dat van Ezau. Dat heeft niets te maken met een bouwen op bevindingen onzerzijds.

Het onderzoek strekt zich uit tot het al dan niet aanwezig zijn van het getuigenis des Heili-

IX. Het Barabbas-intermezzo.

Voor echter dit vonnis van den stadhouder wordt voltrokken, grijpen er hoogst merkwaardige gebeurtenissen plaats. Wij willen hier een afzonderlijk artikel aan wijden. Het is de quaestie van Barabbas of Jezus.

X. Het vonnis voltrokken: Joh. 19:1-3.

Na deze gebeurtenissen laat Pilatus zijn gevelde vonnis uitvoeren. Hij laat den Heiland geeselen. En vindt het goed, dat de soldaten dat op allesbehalve zachtzinnige wijze doen.

XI. Voltrekking van het vonnis geconstateerd: Joh. 19:4, 5.

Het droeve schouwspel van den met doornen gekroonden Jezus staat aan het einde van dit eerste proces. Het kan ons nu niet te doen zijn om de ellende van den Heiland te peilen. Wij constateeren alleen maar, dat Pilatus tot de Joden zegt: „Ziet, ik breng hem tot ulieden uit, opdat gij wetet, dat ik geen schuld in hem vinde".

Nogmaals stelt dus de rechter vast, dat Jezus niet des doods schuldig is en dat hij alleen maar een vonnis heeft laten voltrekken, dat bij de omstandigheden past. En met de woorden: „Zie! de mensch!" constateert de jurist alleen maar de voltrekking van zijn gevelde vonnis.

Zoo is dan het eerste proces voor Pilatus ten einde. Het is openlijk vastgesteld, dat Jezus niet schuldig is aan rebellie, aan majesteitsschennis van den keizer. De Joden hebben dit proces verloren. En Jezus heeft het gewonnen. Maar het is voor den Heiland een verheugen met beving! Hij weet nu, dat Hij alleen den dood kan ingaan op de aanklacht van godslastering! Nu, Hij zal Zijn woord gestand doen. Hij zal die uitspraak: „Ik ben de Zoon van den levenden God" met Zijn bloed verzegelen; den Vader tot eere, Zijn kerk tot zaligheid.

B.

D. K. W.

gen Geestes in ons hart, m.a.w. of de kenmerken der uitverkiezing, door onze belijdenis zoo schoon genoemd, zich in ons bevinden."

Kijk, daar wordt nu een bezwaar gemaakt, dat wij telkens weer tegen ons standpunt hooren inbrengen.

Wij hebben telkens dit beweerd:

Daar is iemand, die gelooft, dat hij in Christus Gods kind is.

Maar hij is toch niet rustig, want hij denkt bij zichzelf: „is mijn geloof wel echt?"

M.a.w., hij durft niet te rusten in het heil, dat in Christus is, hij durft niet te rusten in de borg-gerechtigheid des Heilands.

Nu gaat men zichzelf onderzoeken of men heeft de kenmerken des nieuwen levens.

Heeft men die, stel dat dat op deze wijze ooit mogelijk is, gevonden, dan zal men durven rusten in het heil, in Christus.

Welnu, zeg ik, zodoende maakt men, wat men bij zichzelf vindt, tot grond van zijn zekerheid, in stee van de belofte, het Woord Gods.

Wanneer ik zóó spreek, dan zegt men altijd weer: „neen, dat is niet juist; wij weten even goed als gij, dat er in ons nooit iets verdienstelijks is; dus wij willen niet rusten in iets van onszelf".

Wat laatste bedoelt ook de schrijver van dezen brief.

Mijn antwoord is:

Natuurlijk weet ik wel, dat gij niet bedoelt uw „kenmerken" te maken tot verdienende oorzaak van het heil.

Maar of gij op een gegeven oogenblik rustig moogt zijn op grond van Christus' gerechtigheid, dat wilt gij laten afhangen niet van wat God tegen U zegt, in Zijn Verbond, maar van wat gij bij uzelf bevindt.

Dat dat werkelijk zoo is blijkt zoo duidelijk uit het gedeelte van den brief, dat ik hierboven neerschreef.

Duidelijk blijkt daaruit, dat de schrijver bedoelt: „ik mag mij de weldaden des Verbonds niet eer toeëigenen, dan wanneer ik het leven des Geestes in mijzelf bevindt".

En dat is inderdaad, (och, of men dat toch wilde inzien) dat is inderdaad fout.

De toeëigeningsgrond is alléén Gods belofte.

Daarom is het zoo verkeerd den bekommerden mensch te wijzen op de kenmerken die bij hem gevonden worden.

Hij heeft de belofte Gods en daarop mag en moet hij rusten.

Elk ander pogen stuwt hem in een verkeerde richting, slaat hem los van Gods belofte, doet hem bezig zijn met zichzelf, instee van met Gods Woord, zet zijn voeten, practisch, op den wankelen bodem der bevinding.

Tenslotte zegt de briefschrijver:

5e. „De prediker moet niet trachten, zooals in den laatste tijd zoo veelvuldig geschiedt, het aanbiddend stuk der verkiezing Gods te camoufleren, blijkbaar om geen oorzaak tot ergernis te geven. Een Gereformeerde preek moet in het centrum hebben de verkiezende liefde Gods, het „cor ecclesiae", het hartebloed der kerk.

Door zulk een prediking worden wij in onszelf geheel afgebroken en komt God in alles de eer toe; worden wij opgebouwd; heerlijk vertroost door de verkiezende liefde Gods, in Christus tot openbaring gebracht, en door den Heiligen Geest aan het hart van al de Zijnen toegepast.

Dan komen het wonder in het geloof en het geloof in het wonder niet los van elkander te staan, dan gaan transcendentie en immanentie samen; hetgeen m.i. het juiste standpunt is".

Tot zoover de schrijver.

Wat die laatste zinsnede betreft, het is mij niet precies helder, wat daarmee bedoeld wordt. Ik laat dat rusten.

Met dezen broeder aanvaard ik natuurlijk zoowel de transcendentie als de immanentie Gods; ook belijdt ik volkomen, dat elk zondaar, die tot het geloof komt, een wonder is.

Maar nu de quaestie van de verkiezing in de prediking.

Zeker moet de verkiezing een plaats in de prediking hebben.

Het is alléén maar de vraag: „welke plaats?"

En nu weet ik, dat het goed Gereformeerd is, den mensch niet te plaatsen voor de verkiezing, zoolang hij tot het geloof niet gekomen is.

Het is m.i. niet in de Gereformeerde lijn om te zeggen: „ge moet eerst de kenteekenen der verkiezing bij u bevinden, eer gij gelooven moogt, dat gij deel aan Christus hebt".

In den oproep tot gelooven kan spreken over de verkiezing geen plaats hebben.

Wie dat doet zet de dingen in een absoluut verkeerde orde.

De oproep tot gelooven is onvoorwaardelijk. „Geloof in den Heer Jezus Christus en gij zult zalig worden."

Eerst als wij Christus door het geloof hebben omhelsd, eerst dan krijgt de verkiezing een plaats in ons leven. Dan zien wij heel ons heil, ook ons geloof opkomen uit de verkiezing Gods. Dat geeft groote rust, dat brengt er ons toe Hem, onzen God, alléén de eere te geven.

Hiermee heb ik den broeder, van wien ik het

besproken schrijven ontving, meen ik, recht gedaan.

Hij zegt tenslotte nog: „Het standpunt van Dr Kuyper is door en door schriftuurlijk". Mijns inziens vergist hij zich daarin deernlijk.

Hij blijft trouwens in gebreke om ook maar in eenigerlei wijze deze bewering te bewijzen.

Neen, naar mijn overtuiging, ik kan, ik mag het niet anders zeggen, berooft het door Dr Kuyper verdedigde standpunt de gemeente van de vastigheid van Gods verbond.

Onze rijkdom is, dat wij van jongsaf weten dat God gezegd heeft en dat heeft beteekend en verzegeld door den Heiligen Doop: „Ik neem u aan tot Mijn kind; ik geef u de vergeving der zonden". Dat zegt God tegen elken doopeling. Daarom mag ieder, die gedoopt is dat aannemen, ja, moet hij dat aannemen.

Doet hij het niet, dan komt hij om.

Maar aannemen mag en moet hij het.

En nu moet men niet aankomen met te zeggen: „maar hoe kan dat nu? als iedereen, die gedoopt is dat mag aannemen, hoe kan het dan later blijken, dat er toch onder de gedoopten niet-verkorenen zijn?"

Want dan antwoord ik:

Dat kan ik ook niet beredeneeren. Maar dat behoeft ook niet.

Ik buig mij eenvoudig onder het Woord. En hoe de verhouding is tusschen Gods Verkiezing en het Verbond; tusschen het aanbod des heils en de Verkiezing, dat weet God wel.

Wij moeten niet trachten dat rationaliseeren op te lossen.

Het is mij een raadsel hoe Prof. Grosheide in „de Heraut", besprekende de brochure van Dr Kuyper, ons kan beschuldigen van rationaliseeren.

Wij laten juist het mysterie staan, door te aanvaarden, enerzijds, dat alle gedoopten mogen en moeten aanvaarden het heil, op grond van Gods belofte; en anderzijds, dat toch telkens blijkt, dat niet iedere gedoopte uitverkoren is.

Terwijl Dr Kuyper dit mysterie zoekt weg te werken, door tegen de gedoopten te zeggen: „eerst als gij de kenteekenen der verkiezing bij u bevindt, moogt ge aanvaarden, dat de belofte inderdaad u persoonlijk geldt".

Dát is rationaliseeren, waardoor de beteekenis van het verbond wordt gebroken.

Zoo moet het niet.

Och, dat toch alle gedoopten kinderlijk wilden aanvaarden Gods beteekende en verzegelde belofte en ingaan door de poort, die de Drieëenige God hun heeft opengezet.

D. v. D.

HET BOEK VAN DE WEEK

Tusschen polder en sawah.

Mr H. Schokking: Tusschen polder en sawah. — J. Ploegsma, Zeist. 1936.

Indië gaat meer de aandacht trekken. Enkele jaren achter elkaar viel daar net als in het moederland de eene slag na de andere. En velen, vooral onder de jongeren, hebben het verleerd om naar Indië te kijken.

Maar de kentering schijnt op komst. Het gaal er weer op lijken, dat Indië meer dan de jaren, die achter ons liggen, voor vele jongelui het land hunner toekomst zal worden. Daar zijn verschillende teekenen, dat het weer gaat in opwaartsche lijn. Teekenen is bijv., dat aan het Koloniaal Instituut te Amsterdam de indologische leergangen, welke tot 1932 bij de afdeling volkenkunde werden gegeven, weer zijn hervat.

Wij staan dus voor het feit, dat er weer Hollandse jongens gevraagd worden voor uitzending naar Indië. We kunnen nu niet stil staan bij het groote belang dat Holland en Indië beide hierbij hebben.

Iets anders vraagt hier de aandacht. Wie zijn het, die nu naar Indië gaan? In den hausse-tijd voor den oorlog is er over geklaagd, dat ons christelijk volksdeel achterbleef. Zeker daar dreigen groote gevaren en menigeen, die niet vast in zijn schoenen stond, is in Indië te gronde gegaan, maar toch telkens weer en terecht is er vooral door Zendingsschrijvers op gewezen, dat Christelijk Nederland nog wel zendelingen wilde sturen, maar zijn zonen niet wilde afstaan voor de andere taken van dienst onder het volk van Grooter-Nederland.

En de Zending ondervond van dit alles den terugslag. Want voor den inlander, om maar één ding te noemen, is de zending een zaak van de blanken. Wat moet hij nu denken van dit werk en zijn arbeiders, als hij ziet dat heel de levens-toon in de blanke kringen lijnrecht indruischt tegen alles wat de zending brengen wil.

Deze dingen en meer brengt ons heel scherp tot bewustzijn, het boek, waarvan de titel hierboven staat. Tusschen polder en sawah. Een boek over Indië, maar nu eens geen roman, zooals ge er bij tientallen kunt lezen, de één nog al waardeloozer

dan de andere, om maar geen ander woord te gebruiken.

Puttend uit een ervaring van vier Indische jaren geeft de vertegenwoordiger van de Amsterdamse Maatschappij voor Jongemannen, A.M.V.J. in Indië, Mr H. Schokking, ons hier een teekening van het leven van hen, die vol idealen naar Indië zijn vertrokken.

De titel zegt het al dat hij daar heeft gezien in dat leven, een tweeslachtigheid, een gebrokenheid.

In Indië kunnen ze niet wennen, ze leven op het verlot en straks in Holland vinden ze een totaal andere wereld dan die van hun indische dromen van verlangen en dan gaan ze maar weer terug en hetzelfde leventje begint opnieuw. Hun hart is tusschen de polders gebleven en zelf moeten ze werken tusschen de sawah's.

Spanning van twee werelden. Het is maar de groote vraag, of hij die uilgaat het evenwicht zal kunnen vinden. Evenwicht. Indië riep en het werk daar, maar in Holland lag de voedingsbodem van de wortelen van hun bestaan.

Daar hebt ge den nood van veler leven in Indië. Gedeelde menschen. Mr Schokking laat ons den achtergrond zien, waartegen de blanken en vooral de vrijgezellen, moeten werken. Aan hen wijdt hij speciaal aandacht in verband ook al met zijn bijzondere opdracht, die men kort zoo zou kunnen formuleeren: voorbereidingen te treffen voor de schepping van een eigen milieu als klankbodem voor het leven in de tropen.

Ik mag hier wel overnemen wat Mr Schokking zelf aan het eind van zijn boek schrijft:

„De vrijgezel vinde bij zijn aankomst in Indië een open deur, die toegang geeft tot een kring, waar hij zich aanstands opgenomen weet en waarin hij verkeer kan met zijn belangen en zijn moeilijkheden, groot en klein". „Dat is de eerst noodige en direct bereikbare aanvulling in zijn levensomstandigheden, waarvan een samentrekking van krachten tot individueel en koloniaal geestelijk welzijn het natuurlijk gevolg zal zijn, die het mogelijk zal maken al het wezenlijke uit de wereld der polders te behouden en in nieuwe levensvatbaarheid wortel te doen schieten in de wereld van palmen en sawah's."

Om twee redenen is juist deze passage gekozen.

Men ziet hieruit, dat deze gedeelde levenshouding niet absoluut noodzakelijk is. En voor wie gelooft, mag deze gebrokenheid er niet zijn. Dat geloof zal hem het werk en de plaats, waar hij dat mag doen en al de bezwarende omstandigheden daarvan, als hem door God toegewezen doen aanvaarden en hij zal het doen, wetend, dat hij zoo alleen en daar ambtsdrager kan zijn door God daartoe geroepen.

Dat is de roeping, die in betrekking tot Indië vandaag uitgaat juist tot onze christelijke kringen. Wij mogen ons niet onttrekken aan de Zending, maar ook zeker niet aan heel dat leven in staat en maatschappij, dat daar in Indië opgebouwd wordt.

Mr Schokking dringt aan op scherpe selectie van hen, die willen uitgaan. Zij die gaan, moeten uit het goede hout gesneden zijn. Dat is nu meer dan ooit eisch. Daarom is nu de beurt aan hen, die uit het ouderlijk huis kennen het leven uit het verbond, dat in geloof zijn kracht vindt. Laat ze dan maar gaan! Dat geloof zal hen de moeilijkheden te boven doen komen, dat is het immers, dat de wereld overwint.

Dan zal de Zending niet meer behoeven te klagen over de tegenwerking der Europeesche bevolkingsgroep in haar geheel. Ook heel het kerkelijk leven in Indië zal er den terugslag van ondervinden. Ze hebben daar in Indië zware jaren achter den rug, kregen niet het minst hun deel van de inzinking, zoo zelfs dat enkele kleine kerken niet dan met de grootste moeite hun eigen kerkelijk samenleven intact houden.

Velen waren gedwongen vóór hun tijd naar Holland terug te keeren. Velen, die een open oog hadden voor den nood van Indië, die daar hun roeping en taak hadden zien liggen voor zichzelf niet alleen, maar ook als volk. Daar is veel afgebroken, wat opgezet was ook tot de verbreiding der echt calvinistische beginselen.

Daar is nu een achterstand in te halen in Indië. Des te luider moet dus de roep-naar-Indië doordringen in onze kringen.

Maar dat zal dan (en daar legt Mr Schokking allen nadruk op) gepaard moeten gaan met extra zorg voor hen, die dezen roep volgen. We wijzen hier op het prachtige werk, dat de A. M. V. J. reeds in Indië doet.

Gereformeerden denken hierbij natuurlijk het eerst aan het werk onder de verstrooiden.

Daarom ben ik Mr Schokking zoo dankbaar, omdat dit werk weer eens met alle „Wacht" op ons aankomt. In Indië heeft men dit allang gezien en ook onze kerken in hun geheel zijn zeker overtuigd van de dringende noodzaak van dezen arbeid.

Maar wordt de plaats, die dit werk in ons midden inneemt en toch moest innemen, niet geleend door het volgende woord van een verstrooide, die ook zat tusschen de polders en zijn sawah's? „Toen ik in Holland zat, kon de collecte voor de verstrooiden „bij de deur" het wel met een aalmoes doen, maar nu ik hier zit in

de rimboe-
ren Zonda-
willen vra-
zusters ni-
dubbel no-
hun toeko-

Om deze
boek binn-
te worden.

Het bre-
het leven

te werken

zorgen. Da

Het toor-

daar kunn-

het een ap-

met Indië

vandaag

breiding va-

houden as

Europa.

Z.

Wie

abonnees

Aanm-

MUZ

Heeft D

zijn psalm

noch wal-

kwart- en

theorie, n

onzentweg

zijden gew

met al de

korting va

van poëti-

Welk ee

ging voor

onder de

„Terwij

zingen in

melodieën

rhythmu

een confl

en hen, c

In deze

schoone

dig rhytl

bewaren,

bleek de

bouwen,

der melo

greep op

is dan c

versregel

dit soms

het leze

met kleb

En zoo,

lichting t

regel 3 er

„Wee

Lezen!

geviel".

Zingen!

Maar w

bewust, t

dracht, b

rhythme

greep te

heeft voo

culatie in

Waarom

kerkgange

voortgaan

Want z

zeker in

En wás

eelsbrug

aantoon

minste m

mus der

richten d

van een l

hoefde te

Men oo

er was ge

voor te s

lossing".

„Wee

Wie za

melodie,

deeling k